उपवनसंरक्षक तथा
क्षेत्रसंचालक, नवेगांव-
नागझिरा व्याघ्र राखीव क्षेत्र,
गोंदिया यांचे कार्यालय
कार्यालय:- "वनभवन"टिबीटोली,
कुडवारोड, गोंदिया(महाराष्ट्र) पीन
कोड नं.441614 फोन नं.07182-
250122,
ईमेल: cfwlgondia@mahaforest.gov.in

वन विभाग

Office of the Dy
Conservator of Forest
and Field Director
Nawegaon Nagzira Tiger
Reserve, Gondia
Office-Vanbhavan, T B Toli,
Kudwa Road, Gondia (MH)
PC No .441614 Ph No 07182-
250122,
Emailcfwlgondia@mahaforest.gov.in

क्रमांक: कक्ष-लले/2026-27/ 1200 गोंदिया, दिनांक 06/08/2026.

अत्यंत महत्वाचे/तात्काळ

विषय:- वनकर्मचाऱ्यांना गस्तीदरम्यान सुरक्षिततेबाबत विशेष सुचना.

--//--//--

दिनांक ०५.०८.२०२६ रोजी नियमित गस्ती दरम्यान घडलेल्या अत्यंत दुर्दैवी घटनेच्या पार्श्वभूमीवर वनकर्मचाऱ्यांची सुरक्षितता अधिक बळकट करण्याच्या दृष्टीने पुढील सूचना तात्काळ प्रभावाने अंमलात आणण्यात याव्यात.

१. गट पद्धतीने गस्त

- यापुढे कोणत्याही परिस्थितीत एकट्याने गस्तीस जाऊ नये.
- प्रत्येक वन-वर्तुळ स्तरावर किमान चार (४) सदस्यांचा गस्ती गट तयार करण्यात यावा.
- या गटामध्ये संबंधित वनरक्षक/वनपाल यांच्यासोबत त्यांचे वर्तुळामध्ये नियुक्त रोजंदारी मजुरांचा समावेश करण्यात यावा.
- गस्तीचे नियोजन असे करावे की संपूर्ण गस्त एकाच गटाने एकत्रितपणे पूर्ण होईल त्या साठी m-stripe गस्तीचे टार्गेट वर्तुळ निहाय निश्चित करावे.

२. रोजंदारी मजुरांची निवड

- गस्तीसाठी नियुक्त करण्यात येणारे रोजंदारी मजुर शारीरिकदृष्ट्या सक्षम, मानसिकदृष्ट्या स्थिर व जंगलातील कामाचा अनुभव असलेले असावेत.
- आपत्कालीन परिस्थितीत धैर्याने सहकार्य करणारे व जबाबदारीने वागणारे व्यक्तीच निवडावेत.
- केवळ उपलब्ध आहेत म्हणून कोणत्याही व्यक्तीची नियुक्ती करू नये.
- विश्वासार्ह, जबाबदार व परीस्थितीचा सामना करण्यास सक्षम मजुरांची निवड करण्यात यावी.

३. सुरक्षा साहित्याचा वापर

गस्तीदरम्यान पुढील साहित्याचा वापर अनिवार्य राहील —

- संबंधित**APC कॅम्पमध्ये उपलब्ध Bear Spray** सोबत घेण्यात यावा.
- विभागाकडून उपलब्ध करून देण्यात आलेली **घुंगरू काठी** नियमितपणे वापरण्यात यावी.
- आवश्यकतेनुसार शिट्टी, टॉर्च, वायरलेस संच, मोबाईल इत्यादी साधने कार्यस्थितीत असल्याची खात्री करावीव वापरावी.

४. सुरक्षा साहित्याची आवश्यकता

- गस्तीदरम्यान आवश्यक असणारे कोणतेही सुरक्षा साहित्य उपलब्ध नसल्यास अथवा अतिरिक्त साहित्याची आवश्यकता असल्यास संबंधित वनक्षेत्रपाल (**RFO**) यांना तात्काळ लेखी अथवा दूरध्वनीद्वारे कळवावे.
- कोणत्याही कर्मचाऱ्याने आवश्यक सुरक्षा साहित्याच्या अभावी गस्ती करण्याची वेळ येऊ देऊ नये.

Scanned with OKEN Scanner

५. गस्तीचे नियोजन

- गस्तीपूर्वी मार्ग, वेळ, संभाव्य धोके व संपर्क व्यवस्था याबाबत गटामध्ये चर्चा करावी.
- दाट झाडी, नाले, अस्वलांची संभाव्य वस्ती, गुहा, वारुळे व कमी दृश्यमानता असलेल्या ठिकाणी विशेष सावधगिरी बाळगावी.
- गटातील सदस्यांनी एकमेकांच्या नजरेच्या व आवाजाच्या टप्प्यात राहूनच हालचाल करावी.

6. जबाबदारी

- संबंधित वन क्षेत्रपाल यांनी राऊंडनिहाय गटांची रचना करून त्याची नोंद ठेवावी.
- प्रत्येक गटाकडे आवश्यक सुरक्षा साहित्य उपलब्ध असल्याची खात्री करावी.
- सहाय्यक वनसंरक्षक यांनी वेळोवेळी या सूचनांच्या अंमलबजावणीचा आढावा घ्यावा.

7. सर्वांनी पाळावयाची बाब

वनरक्षकांचे जीवन आणि सुरक्षितता ही विभागाची सर्वोच्च प्राथमिकता आहे. कोणतीही गस्त, तपासणी किंवा इतर क्षेत्रीय काम करताना अनावश्यक जोखीम टाळावी. **स्वत: सुरक्षित राहुनच प्रभावी वनसंरक्षण शक्य आहे,** ही बाब प्रत्येकाने कायम लक्षात ठेवावी.

वरील सर्व सूचना तात्काळ प्रभावाने अंमलात आणण्यात याव्यात.

करीता आवश्यक कार्यवाहीस्तव अग्रेषित.

(पियुषा जगताप)
उपवनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक,
नवेगांव-नागझिरा व्याघ्र राखीव क्षेत्र, गोंदिया.

प्रति,

1. उपसंचालक,
   नवेगाव-नागझिरा व्याघ्र राखीव क्षेत्र, गोंदिया (नागझिरा खंड).
2. विभागीय वन अधिकारी,
   नवेगाव-नागझिरा व्याघ्र राखीव क्षेत्र, साकोली (नवेगाव खंड).
3. सहाय्यक वनसंरक्षक (सर्व),
   नवेगाव-नागझिरा व्याघ्र राखीव क्षेत्र
4. वनपरीक्षेत्र अधिकारी (सर्व),
   नवेगाव-नागझिरा व्याघ्र राखीव क्षेत्र.

प्रतिलिपी:- मा. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) पुर्व, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

Scanned with OKEN Scanner